

Warszawa, dnia 21 lutego 2013 r.

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Michał Kięsznia

DON-WZ.630.1.2013.PR

Wg rozdzielnika

W związku z toczącym się obecnie procesem weryfikacji granic i przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000, oraz wynikającymi z tego procesu problemami przy ocenach oddziaływania na środowisko oraz ocenach oddziaływania na obszary Natura 2000, wprowadza się do stosowania następujące wytyczne dot. wprowadzania nowo zinwentaryzowanych gatunków lub siedlisk przyrodniczych do standardowych formularzy danych (SDF) jako przedmioty ochrony.

Zgodnie z opinią rzecznika generalnego Julianne Kokott, przedstawioną w dniu 19 kwietnia 2007 r. w sprawie C-304/05 Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Włoskiej, za przedmioty ochrony w danym obszarze Natura 2000 uznaje się siedliska przyrodnicze oraz gatunki, które zostały ocenione w Standardowym Formularzu Danych dla danego obszaru jako gatunki istotne – kategoria A, B lub C; siedliska i gatunki oznaczone literą D w Standardowym Formularzu Danych (SDF) nie są przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000 (pkt 34 opinii). Powyższe oznacza, że dla zarządzania obszarami Natura 2000, w tym opracowania planów zadań ochronnych oraz planów ochrony, a także dla przeprowadzenia prawidłowej oceny oddziaływania planów i przedsięwzięć w odniesieniu do obszaru Natura 2000, konieczne jest określenie przedmiotów ochrony w konkretnym obszarze Natura 2000.

Jak wynika z przywołanej opinii w sprawie C-304/05 dokumentem kluczowym dla ustalenia katalogu przedmiotów ochrony dla danego obszaru Natura 2000 jest SDF,

który powinien odzwierciedlać rzeczywistą wartość przyrodniczą obszaru. Wobec powyższego istotne jest, aby SDF zawierał możliwie najbardziej aktualne dane o obszarze Natura 2000, w szczególności o siedliskach i gatunkach będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty występujących w jego granicach, niezależnie od tego czy są one przedmiotem ochrony w danym obszarze czy nie. Należy podkreślić, że wszelkie nowe dane powinny być podstawą do niezwłocznej aktualizacji SDF, który mimo braku umocowania prawnego, jest jedynym źródłem informacji o tym, jakie siedliska/gatunki są przedmiotem ochrony w danym obszarze Natura 2000 oraz jaki jest ich stan zachowania. Nieuwzględnienie w SDF siedliska/gatunku występującego w granicach obszaru, oznacza jednocześnie brak oceny istotności danego obszaru dla tego siedliska/gatunku, co z kolei może budzić wątpliwości odnośnie do jego statusu w danym obszarze. Taka sytuacja może być szczególnie problematyczna w przypadku wszelkich postępowań administracyjnych, w których od stanowiska w zakresie oddziaływania na cele ochrony zależeć będzie kierunek rozstrzygnięcia.

Z uwagi na powyższe należy unikać sytuacji, w których istnieją wiarygodne informacje o występowaniu siedliska/gatunku, a nie znajdują one odpowiedniego odzwierciedlenia w SDF. W takich przypadkach należy podjąć niezwłoczne działania, aby zaktualizować SDF przed dokonaniem rozstrzygnięcia co do oddziaływania planu/przedsięwzięcia na cele ochrony obszaru Natura 2000. W szczególności dotyczy to sytuacji, w których nowe informacje znajdują się w dokumentacji środowiskowej (prognoza oddziaływania na środowisko, raport o oddziaływaniu na środowisko) lub też pochodzą od stron postępowania oraz organizacji społecznych uczestniczących w postępowaniach na prawach strony. Powyższe dotyczy także sytuacji, w której informacje o siedlisku/gatunku pochodzą z dokumentacji przygotowywanej na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych czy planu ochrony obszaru Natura 2000.

Nie do zaakceptowania jest sytuacja, w której regionalny dyrektor ochrony środowiska, mając sprawdzone w terenie informacje o występowaniu siedliska/gatunku w obszarze Natura 2000, nie występuje z wnioskiem do GDOŚ o jego wprowadzenie do SDF – ograniczając się co najwyżej do wskazania, że brak jest wystarczających przesłanek do rozstrzygnięcia powyższej kwestii.

Mając na uwadze powyższe oraz *Wytyczne Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie wprowadzania zmian do bazy danych obszarów Natura 2000* z dnia 2 października 2012 r., zaleca się w sytuacji gdy odnotowano siedlisko/gatunek,

dla którego istnieją jedynie niepełne, potwierdzone w terenie dane o występowaniu w obszarze Natura 2000, aby niezwłocznie zwrócić się z wnioskiem do GDOŚ o wpisane siedliska/gatunku do SDF z oceną D. Kolejnym krokiem powinno być przeprowadzenie odpowiednich badań mających na celu określenie statusu takiego siedliska/gatunku w obszarze Natura 2000 w odpowiednim, możliwie najbliższym, terminie (o ile są ku temu istotne wskazania).

W sytuacji gdy dla takiego siedliska/gatunku można określić odpowiednie oceny reprezentatywności/oceny populacji, stanu zachowania oraz oceny ogólnej na podstawie istniejącej wiedzy naukowej (jeżeli jest wystarczająca) bezpośrednio stosuje się *Wytyczne (...)* z dnia 2 października 2012 r.

Stosowne aktualizacje w bazie obszarów Natura 2000 i opublikowanie na stronie internetowej poprawionego SDF będzie odbywało się na zasadach opisanych w *Wytycznych (...)* z dnia 2 października 2012 r., w rozdziale *Standardowy formularz danych („in plus“)*. Powyższe dotyczy także wszelkich nowych danych o siedliskach/gatunkach uznanych już za przedmioty ochrony w danym obszarze (np. występowania w obszarze: powierzchnia, liczebność, stanowiska itp.). W przypadku zmiany polegającej na wprowadzeniu nowego przedmiotu ochrony, będzie ona wiążąca z datą opublikowania nowego SDF na polskiej stronie sieci Natura 2000. Należy podkreślić, że zmiana polegająca na usunięciu z katalogu przedmiotów ochrony siedliska/gatunku będzie wymagała akceptacji Komisji Europejskiej, dlatego też każda sprawa wymagać będzie indywidualnego i ustalonego z GDOŚ rozwiązania.

Należy przy tym zaznaczyć, że nie istnieje konieczność objęcia ochroną w ramach obszarów Natura 2000 wszystkich stanowisk siedlisk i gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, dlatego też w ramach analiz, o których mowa powyżej, należy uwzględnić aktualny kształt sieci i reprezentatywność danego siedliska/gatunku na poziomie co najmniej regionalnym.

Stosowanie się do powyższych wytycznych umożliwi dokonywanie rzetelnych analiz w zakresie ochrony obszarów Natura 2000 opartych na stanie prawnym zgodnym ze stanem faktycznym, co w konsekwencji wyeliminuje ryzyko podważenia prawidłowości i zgodności z prawem krajowym oraz wspólnotowym decyzji i postanowień oraz innych rozstrzygnięć wydawanych w tym zakresie, a także planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów Natura 2000.

Z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Piotr Otawski